

Thạch Nguyễn

Trong quãng đời học sinh, có lẽ ai cũng thấy thú vị nhất là được nghỉ học hai tiết cuối. Còn gì vui hơn khi ra về sớm trong khi các lớp khác phải ngồi lại. Nhất là tha hồ ra quán kem, cà phê nhâm nhi bên cạnh trường - đường Nguyễn Hoàng một chiều có cô bán hàng nho nhỏ xinh xinh. Ngồi tụm lại nói chuyện trên trời, dưới đất. Oi đủ thứ chuyện trên đời.

Từ chuyện mấy nàng Gia Long, Trưng Vương đến bán tạp chí, có tiết mục xin chữ ký lưu niệm, đến tình hình chiến sự sôi động ra sao.

Ngồi trầm ngâm trong quán, trí tôi đang suy tư về cuộc đời của những vẩn mây trôi lang thang theo gió. Không biết nơi nào mây đến, dừng lại lúc nào. Còn đám mây xanh thăm tận nơi cao như đứng yên một chỗ, ngắm nhìn hạ giới không hiểu hạ giới như thế nào? Bình yên hay loạn lạc?

Có đám mây đen trôi vùn vụt như bị rượt đuổi - giống như bị cướp cạn rượt nà - báo hiệu cơn giông, mưa sắp đến. Tôi nhìn những giọt mưa nho nhỏ đập vào cánh cửa sổ trong quán, lòng thầm ước là cơn gió sẽ thổi đám mưa quái ác này đi nơi khác. Có được không? Nếu tôi có phép thần thông, chắc là cơn mưa sẽ không đến.

_ Ê, sao nãy giờ mây ngồi yên lặng quá vậy ! Tiếng người bán ngồi đối diện, chăm chú nhìn tôi.

_ Tao đang nghĩ về cơn mưa này. Ước gì tao làm gió thổi mây bay đi hết.

_ Chà mơ mộng quá !

_ Có gì đâu. Lâu lâu chẳng có chút thì giờ mà nhìn lên cao đòi thoát tục.

_ À, tao nhớ ra rồi. Hôm qua ông thầy Viên giảng bài "Từ Thức lạc động tiên". Ông này ngu quá đã ở trên đó mà còn đòi về trần làm chi cho khổ !

_ Thì mới có chuyện mà kể chứ mậy. À, một năm trên tiên bằng 100 năm dưới đất. Nghe cũng lạ quá. Mà không biết có đúng không ?

_ Tao có biết đâu ! Có thể đúng đó.

Câu chuyện "Từ Thức lạc động tiên" tóm tắt như sau: Từ Thức làm quan Huyện, nhân ngày lễ Hội Hoa Xuân, đi chơi hội.. Không khí mát mẻ, hoa tươi nở rộ khoe màu sắc. Có hai nàng thiếu nữ thật đẹp, thấy hoa Dạ Lan đẹp quá hái trộm bị lính canh tuần bắt được. Biết chuyện, Từ Thức đến xin bảo lãnh tha tội cho hai nàng. Hai nàng cảm ơn rồi rít rồi từ biệt, sau khi cho biết tên họ.

Sau đó không lâu, Từ Thức chán cảnh quan trường xin từ chức. Một hôm lên núi thấy lại hai nàng. Mừng quá một nàng khẽ nói: "Thiếp không dấu chàng, thiếp là nàng tiên đến đây hạnh ngộ. Chúng ta có thiên duyên. Nếu chàng không từ, chúng ta về Tiên chung sống".

Từ Thức đâu dám chối từ. Mà có lẽ ai ngu đâu từ chối. Thế là cả ba người dùng phép màu bay về cõi Tiên.

Cuộc sống trên tiên thật là đầy hạnh phúc, nào là hội hè đình đám, yến tiệc đầy cao lương mỹ vị, tiếng nhạc thánh thót du dương, lại thêm các màn trình diễn múa “Nghê Thường” của Hằng Nga, Tiên nữ, cảnh sắc tuyệt vời, hoa thơm cỏ lạ.

Sống trên đó gần một năm trôi qua mà không biết chán, Từ Thức được vợ dặn: “Hôm nay thiếp có việc, qua hầu Thượng đế; Đây là xâu chìa khoá, chàng chờ mở cửa Tây bằng chìa khoá vàng nhé.”

Trí tò mò làm Từ Thức quên lời vợ dặn. Chàng mở cửa Tây ra nhìn xuống trần gian. Thấy chợ búa đông đúc, người qua kẻ lại, mùi trần không quên được.

Khi vợ về, Từ Thức nằng nặc xin nàng cho về trần thăm nhà. Tiên nữ nói: “Thật là chàng còn vương vấn trần tục. Sau này chúng ta thật khó gặp nhau lại.” Nàng dùng phép đưa Từ Thức về làng, sau khi từ biệt thổn thức.

Đến nơi Từ Thức thấy cây đa đầu làng thay đổi. Nhà cũ cũng khác lạ tuy phong cảnh không thay đổi bao nhiêu. Hỏi thăm nhà quan Huyện thì được một cụ lão râu tóc bạc phơ cho biết: “Ông hỏi đến ông Từ Thức à? Ông ấy là cụ Tổ bốn năm đời gì của lão. Nghe đâu ông làm quan Huyện rồi từ chức bỏ nhà đi đâu không biết.”

Thì ra cảnh đời thay đổi trăm năm. Không còn ai biết gì về ông Từ Thức nữa. Thế là Từ Thức lại lên núi tìm Tiên.

Tôi cho là câu chuyện thật thần tiên thú vị. Một năm trên tiên bằng trăm năm dưới đất. Có đúng không?

Khi đọc sách lý thuyết tương đối của Einstein, chúng ta bắt gặp ngay một truyện

rất kỳ diệu là:” Nghịch lý khi hai anh em sinh đôi”. Hai anh em cùng sinh đôi. Người em A bay vòng quanh vũ trụ bằng tốc độ ánh sáng. Thời gian bay đi đối với người em A là một năm. Sau khi trở về quả đất gặp lại người anh B thì thấy anh B đã trải qua 100 năm. Theo đúng công thức :

$$t = \frac{t_0}{\sqrt{1 - \left(\frac{v_0}{c}\right)^2}}$$

Nếu $v_0 = c \quad \sqrt{1 - \left(\frac{v_0}{c}\right)^2} \rightarrow 0, t \rightarrow \infty$

Giả sử tốc độ của em là $v_0 = 0.9999c$

$$t = \frac{t_0}{\sqrt{1 - (0.9999)^2}} = t_{0 \times 500}$$

Nếu $v_0 = 0.999c$ thì $t = 500 t_0$

t_0 là thời gian của em $c =$ tốc độ ánh sáng
 t là thời gian của anh $c = 300000km/s$
 Do đó người em đi vào vũ trụ với tốc độ gần bằng ánh sáng thì khi trở lại, điều kỳ diệu là người anh đã trải qua 100 năm hoặc 500 năm . . . qua.

Một chuyện khác là chiếc xe hơi A tốc độ 200 km/giờ, đồng hồ trên xe đó sẽ chạy chậm khoảng 0.0001 sec so với đồng hồ khác trên mặt đất. Thật ra sự sai biệt quá nhỏ không đáng kể. Nhưng nếu tốc độ tăng đến tốc độ ánh sáng thì sự sai biệt rất lớn.

Chúng ta hiểu lý thuyết tương đối - The Theory of special relativity của Einstein viết

ra năm 1915 mà khoa học gia thời đó không hiểu. Ngay cả Mark Planck có khuyên ông nên bỏ đi vì không ai tin ông.

Einstein đã tiên đoán đường ánh sáng từ ngôi sao bị mặt trời hấp thu nên đi cong qua vùng mặt trời. Đến năm 1919 các khoa học gia Anh đo lường đường đi của ánh sao đến trái đất và thấy những điều tiên đoán đúng của ông. Điều chứng nghiệm này làm ông vang danh trên thế giới.

Một lần ông gặp vua hề Charlot, ông nói:” Thưa ông Charlie Chaplin -hoặc Charlot, Ngài là người vĩ đại vì ai cũng nghe tiếng của Ngài”. Đáp lại Charlie Chaplin: “ Thưa Ngài Einstein, Ngài là người vĩ đại mà không ai hiểu Ngài”.

Thời gian tùy thuộc vào vận tốc, không thể có thời gian tách biệt khỏi vật chất xung quanh. Không có thời gian không có vật chất. Để hiểu dễ dàng ta có thể nói rằng: “ Thời gian co lại khi vận tốc gia tăng”.

Câu chuyện Từ Thức lạc động tiên làm chúng ta mơ tưởng đến một ngày nào đó con người du hành không gian vận tốc bằng ánh sáng trong một năm sẽ gặp lại bạn bè, thế hệ sau đã trải qua cả 100 năm kinh ngạc đối với người ở lại trần gian. Điều mơ tưởng ấy chỉ xảy ra trong điều kiện phi thuyền sử dụng nguồn năng lượng mới: hạt và phản hạt. Chắc còn lâu lắm điều kiện này mới thoả mãn chỉ vì khoa học hiện nay chưa đạt đến trình độ đó. Trong vài ngàn năm sau hy vọng thành tựu khoa học sẽ giải quyết vấn đề này.

Ông bà ta cũng có lý lắm khi cho rằng thế giới chúng ta ở trần gian 100 năm mới bằng một năm tiên cảnh. Chắc Từ Thức nhận thức rằng trần gian vui hơn, náo nhiệt hơn, hoạt động hơn nên nằng nặc đòi về thăm nhà cho dù biết rằng “Nghìn trùng xa cách, ra đi khó hẹn ngày về”. Một chuyến đi thoả mãn ước vọng dù phải hối tiếc ngàn năm./-

DÒNG THƠ HÔM NAY

Nghe như mình đã ngủ
Từ mười mấy năm qua,
Quờ tay trong bóng tối
Ngắt vợi một cành hoa.

Tuổi em mười sáu nhé,
Hay đã ba mươi rồi?
Cành hoa đêm đã héo,
Hay vài cánh còn tươi?

Ly cà phê sánh đặc,
Dạ hội tan từ lâu.
Còn gì mà thắc mắc,
Đời không là của nhau.

Đi giữa lòng thành phố,
Cúi mặt trông bóng mình,
Đôi bàn chân xương xẩu,
Con đường rộng thênh thang.

Sẽ có người nhăn mặt
Đọc dòng thơ hôm nay,
Chút buồn vương khóe mắt:
-Sao chừ còn đắng cay?

-Thưa rằng từ lâu lắm
Chẳng bao giờ quên em.
Tóc xanh chùng lổm đổm,
Suốt đời tôi đi tìm.

Tạ Ký